

25 tiltak for 25 000 flere bedrifter

Godt over **20.000 jobber** relatert til oljenæringen har forsvunnet i Norge siden januar i fjor. Mange mener og anslår at langt flere jobber kan forsvinne. Fallende oljepris og et sterkt økende kostnadsnivå som følge av kraftig investeringsvekst siden 2010, har medført at oljeselskapene nå kutter i sine investeringsbudsjetter, noe som igjen rammer **bedriftene som leverer tjenester** til oljeselskapene.

Det er ingen tvil om at Norge står overfor en del utfordringer i tiden som kommer knyttet til økende ledighet og framtidsutsiktene for deler av privat næringsliv spesielt knyttet til olje- og gassindustrien.

Løsningen er imidlertid ikke nødvendigvis å erstatte tapte arbeidsplasser med nye arbeidsplasser innenfor petroleumssektoren. Løsningen er å bruke den høykompetente arbeidskraften som nå mister jobben i et grønt skifte og til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser der hvor de gamle forsvinner.

Venstre vil legge til rette for gründerskap og nyetableringer som en egen strategi for å møte en økende ledighet. Gjennom 25 ulike tiltak som stimulerer gründere og nyetablering har Venstre som mål at det skal være **netto 25.000 flere foretak** i løpet av fire år eller totalt 430 000 foretak i 2019.

Små og mellomstore bedrifter utgjør ryggraden i norsk næringsliv. Over 99 prosent av bedriftene i Norge har 100 ansatte eller færre. Over 90 prosent av bedriftene i privat sektor har under 10 ansatte. Når nye bedrifter etableres og eksisterende bedrifter utvikler seg, skapes og opprettholdes arbeidsplasser. Små og mellomstore bedrifter er derfor viktige bidragsytere til verdiskapingen i Norge og til å opprettholde arbeidsplasser og bosetting i hele landet. Det er derfor av avgjørende betydning å sørge for gode rammebetingelser for de minste bedriftene og at en økende ledighet møtes med en strategi for entreprenørskap, gründervirksomhet, innovasjon og ikke minst det å legge til rette for at langt flere starter eller investerer i ny virksomhet og nye foretak.

Vi må først og fremst rette den offentlige innsatsen inn mot de bedriftene som har framtiden foran seg og de arbeidsplassene som ennå ikke er skapt. Venstre vil gjøre det enklere å starte og drive egen bedrift. Vi vil ha gode vilkår for alle bedrifter, og vi er spesielt opptatt av de minste bedriftene, gründere og selvstendig næringsdrivende.

Venstre foreslår derfor 25 tiltak for å gjøre dette mulig. Det dreier seg om alt fra å gjøre det enklere (og billigere) å starte opp nye bedrifter, bedre rettighetene for enkeltpersonforetak, øke tilgangen på kapital, styrke det offentlige virkemiddelapparatet og satse på forskning og innovasjon.

Tiltakene er gjengitt på side 5 og 6.

Dystre tall

Det startes svært mange nye bedrifter eller foretak i Norge hvert år. I følge [SSB](#) ble det startet over 54.500 nye i 2014. Utfordringen er at nesten like mange legges ned. SSB anslår at veksten i antall bedrifter og foretak «bare» vil være på 1.750 fra 2014 til 2015. I flere fylker var det en netto nedgang i antall bedrifter fra 2013 til 2014 (se **røde tall** i tabellen under). Det varierer også sterkt fra fylke til fylke hvor nyetableringene kommer. De fleste nyetableringene finner vi i Oslo og de færreste i Finnmark, med henholdsvis 22 og 1 prosent.

Foretak per 1. januar, nyetablerte foretak og nedlagte foretak, etter fylke								
Fylke	2013			2014			2015	
	Foretak 1. januar	Nyetablerte foretak	Nedlagte foretak (endelig)	Foretak 1. januar	Nyetablerte foretak	Nedlagte foretak (estimert)	Foretak 1. januar (estimert)	Endring siste år (2014-2015)
I alt	39.0076	51.622	48.094	401.694	54.539	49.936	403.447	1.753
Østfold	20.341	2.614	2.386	20.948	2.703	2.810	20.840	-108
Akershus	44.529	6.320	5.834	46.175	6.489	6.454	46.089	-86
Oslo	70.918	11.310	10.544	73.202	12.195	10.750	73.859	657
Hedmark	12.868	1.561	1.436	13.296	1.552	1.644	13.110	-186
Oppland	13.960	1.531	1.387	14.282	1.570	1.532	14.271	-11
Buskerud	22.398	2.732	2.589	23.040	2.883	2.890	22.920	-120
Vestfold	18.823	2.288	2.308	19.368	2.501	2.359	19.480	112
Telemark	12.613	1.508	1.410	12.933	1.614	1.495	13.006	73
Aust-Agder	8.133	966	889	8.384	1.066	905	8.466	82
Vest-Agder	14.136	1.779	1.691	14.541	1.787	1.595	14.685	144
Rogaland	31.121	3.967	3.611	32.030	4.403	3.964	32.033	3
Hordaland	35.058	4.854	4.316	36.350	5.042	4.164	36.905	555
Sogn og Fjordane	8.031	700	739	8.122	814	661	8.212	90
Møre og Romsdal	18.108	1.965	1.915	18.524	1.921	1.707	18.626	102
Sør-Trøndelag	20.831	2.953	2.749	21.516	2.963	2.591	21.696	180
Nord-Trøndelag	8.558	994	934	8.756	1.056	1.025	8.746	-10
Nordland	14.597	1.557	1.558	14.774	1.713	1.562	14.852	78
Troms Romsa	10.194	1.325	1.213	10.471	1.566	1.289	10.683	212
Finnmark Finnmarkku	4.707	563	529	4.824	547	513	4.797	-27
Andre norske område	152	135	56	158	154	28	180	22

For første gang på svært lange gikk tallet på selvstendig næringsdrivende ned i 2014. 1. januar 2015 var det 3.400 færre selvstendig næringsdrivende enn året før.

Foretak per 1. januar, nyetablerte foretak og nedlagte foretak etter organisasjonsform								
Organisasjonsform	2013			2014			2015	
	Foretak 1. januar	Nye foretak	Nedlagte foretak (endelig)	Foretak 1. januar	Nye foretak	Nedlagte foretak (estimert)	Foretak 1. januar (estimert)	Endring siste år (2014-2015)
I alt	390.076	51.622	48.094	401.694	54.539	49.936	403.447	1.753
Ansvarlig selskap (ANS)	4.961	123	431	4.610	127	417	4.192	-418
Aksjeselskap (AS)	187.907	19.467	12.807	200.664	20.665	13.151	208.427	7.763
Allment aksjeselskap (ASA)	234	1	7	221	3	4	207	-14
Selskap med delt ansvar (DA)	6.698	575	918	6.269	593	910	5.779	-490
Enkeltpersonforetak (ENK)	172.180	30.040	31.131	173.717	31.869	32.995	170.305	-3.412
Norsk avdeling av utenlandsk foretak (NUF)	8.450	1.085	2376	6.865	971	2037	5.381	-1.484
Andre organisasjonsformer	9.646	331	424	9.348	311	422	9.154	-194

Dette skyldes etter Venstres syn en manglende vilje over lang tid til å se på rammevilkårene for denne gruppen. Under den rødgrønne regjeringen (2005-2013) var det et totalt fravær av politisk vilje og engasjement for denne gruppen. Det var sågar representanter for de daværende regjeringspartiene som advarte mot å bedre forholdene for selvstendig næringsdrivende fordi det kunne undergrave fagbevegelsens makt.¹

Venstre har i samarbeidet med den sittende regjering fått gjennomslag for flere forbedringer for selvstendig næringsdrivende, bl.a. når det gjelder sosiale rettigheter og tilgang på kapital (pre-så Kornfondordning) og vi fikk også for litt over et år siden med et enstemmig Storting på at det skal foretas en [gjennomgang av rammevilkårene for enkeltpersonforetak](#), bl.a. skattemessige betingelser, sosiale rettigheter, forenklingstiltak, tilgang på kapital og det offentlige virkemiddelapparatets innretning og innsats.

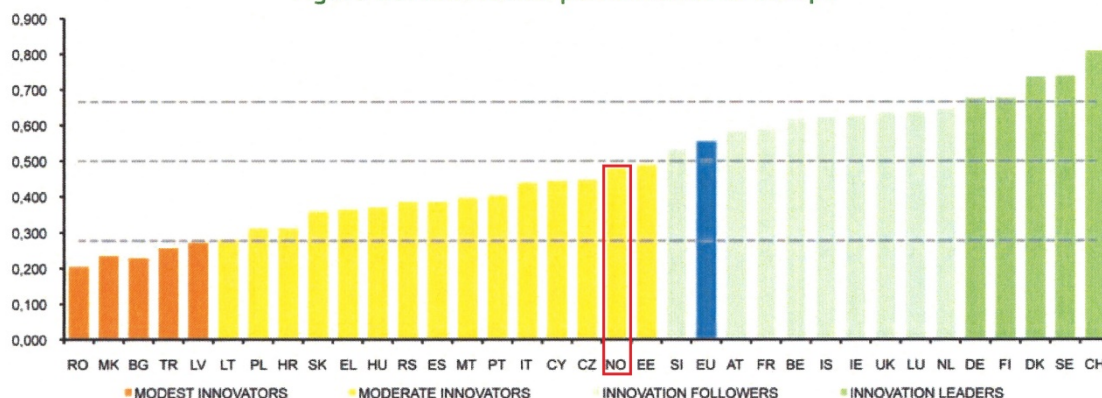
Også internasjonale undersøkelser viser at Norge er langt bak når det gjelder innovasjon og nyetableringer.

EU-kommisjonens rapport [Innovation Union Scoreboard](#) rangerer Norge som nr. 17 av 34 land når det gjelder innovasjonsevne. Norge omtales som en moderat innovatør, i motsetning til våre naboland Sverige, Danmark og Finland som ligger på hhv 2., 3. og 4. plass på den samme oversikten og som alle karakteriseres som innovasjonsledende.

¹ SVs daværende finanspolitiske talsmann Lars Egeland fra Stortingets talerstol [25. mai 2010](#) i debatt om Venstres forslag om en helhetlig gjennomgang av vilkårene for enkeltpersonforetak:

«SV vil bekjempe en utvikling der folk som har vært tilsatte, går til fristilling som enkeltpersonforetak ... En utvikling der det lettelse for å bli registrert, og som gjør det mer attraktivt å drive selvstendig næringsvirksomhet, mener jeg uten tvil vil være en trussel mot det ordinære arbeidsgiver-/arbeidstakerforholdet, en effektiv måte å drive fagforeningskutting på.»

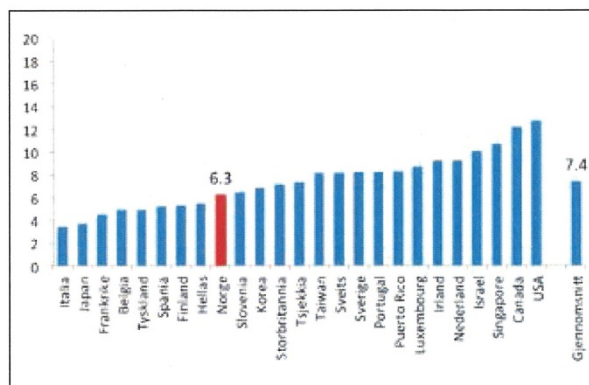
Figure 26: Innovation performance in Europe

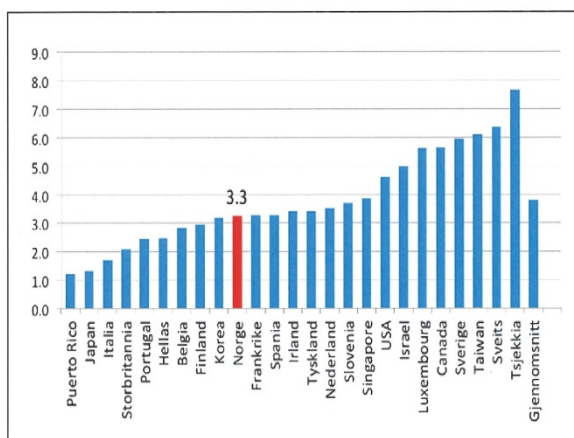
* Non-EU countries include Switzerland (CH), Iceland (IS), Norway (NO), Serbia (RS), Former Yugoslav Republic of Macedonia (MK) and Turkey (TR).

Vi er kjent med at bl.a. Innovasjon Norge mener det er svakheter med Innovation Union Scoreboards indikatorer når det gjelder å måle den reelle innovasjonsevnen i Norge og at det er tatt et initiativ til å finne nye måter og indikatorer som viser et mer helhetlig bilde av norsk innovasjonsevne sammenlignet med andre land. Det er et initiativ Venstre støtter.

Den siste [Global Entrepreneurship Monitor \(GEM\)](#) for Norge som kom ut i 2013 viser at entreprenørskapsaktiviteten i Norge er lavere enn i noe tidligere år Norge har deltatt i undersøkelsen. Særlig er tidligfase entreprenørskapsaktivitet blant kvinner rekordlavt. Tallene gjelder både for personer som selv starter en ny bedrift og for personer «uformelle investorer/forretningsengler» som investerer kapital i nye bedrifter.

Figur 2.2 Tidligfase entreprenøriell aktivitet. Innovasjonsdrevne land. 2013.

Figur 2.11 Andel uformelle investorer. Innovasjonsdrevne land. 2013

Det siste (kapitaltilførsel) ble også understreket i Menon-rapporten [Kapitalbeskatning og investeringer i norsk næringsliv](#) som ble overrakt regjeringen i denne uken. I rapporten står det bl.a. (s 8) «Innovative tidligfasebedrifter tilføres for lite kapital i Norge. Dette indikerer at skatteendringer som særlig stimulerer til økte investeringer i innovative oppstartbedrifter skaper høyere verdiskapingsvekst.» og (s 58) «Når avkastningen på investeringer i oppstarts- og tidligfaseselskaper er relativt høy, vil en skatteendring som særlig stimulerer til økte investeringer i disse bedriftsfasene slå ut i høyere bidrag til verdiskaping enn skatteendringer som virker nøytralt på næringslivet.»

Venstres 25 tiltak:

OECD uttalte i mars 2014 at Norge for å opprettholde vekst i levestandarden når petroleumsproduksjonen/petroleumsinntektene faller, har behov for en blomstrende gründerkultur for å oppdage og utnytter muligheter og tiltrekke seg risikovillig kapital og andre ressurser.

Skal vi lykkes med dette og å snu utviklingen og gjøre Norge til et innovasjonsledende land der flere velger å starte eller investere i nye bedrifter og arbeidsplasser må en rekke tiltak på plass.

Venstre foreslår derfor en kraftfull tiltakspakke med 25 ulike tiltak for å få dette til.

1. Fjerne arbeidsgiveravgiften de tre første årene for nystartede bedrifter med mindre enn fem ansatte.
2. Innføre et minstefradrag på 100 000 kroner for alle selvstendig næringsdrivende som et alternativ til fradrag for faktiske kostnader.
Som det framgår av tabellen under betaler en selvstendig næringsdrivende et sted mellom 33.000 og 43.000 mer i skatt enn en vanlig lønnsinntaker (gitt ellers samme fradrag). Hovedgrunnen til dette er at vanlige lønnsinntakere har rett på et minstefradrag på nesten 90.000 kroner og at trygdeavgiften er høyere for selvstendig næringsdrivende - selv om de har dårligere rettigheter når det gjelder bl.a. sykelønn.
3. Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter knyttet til egen sykdom og pensjon.
Mens vanlige lønnsinntakere har rett på 100 % sykepenger fra 1. dag, har selvstendig næringsdrivende kun rett på 65 % fra 17. dag. I tillegg kan selvstendig næringsdrivende få skattefradrag for pensjonssparing på inntil 4 % av lønn (opptil 12 G), mens vanlige lønnsinntakere kan få fradrag for inntil 8 %.
4. Utvide (minimum doble) ordningen med landsdekkende etablerertilskudd rettet mot vekstbedrifter.
Selv om ordningen er utvidet betydelig gjennom den siste budsjettavtalen mellom Venstre og regjeringspartiene rapporterer [Innovasjon Norge](#) om at hele beløpet er brukt opp i juni og at det bare er ca. 1.000 av de over 50.000 foretakene som årlig startes som får støtte fra Innovasjon Norge. Tall for SSB viser også at bedrifter som får støtte fra Innovasjon Norge har nesten 10 prosent større vekst enn bedrifter som ikke får slik støtte.
5. Heve grensene for rett til én årlig rapporterings- og innbetalingstermin for mva.
I dag kan alle bedrifter med omsetning under 1 mill. få en slik ordning. Venstre ønsker å øke disse grensene til 3 mill. kroner.
6. Endre regelverket for innbetaling av forskuddsskatt for selvstendig næringsdrivende slik at skatt betales inn etterskuddsvis per kvartal og ikke forskuddsvis slik regelverket er i dag.
I dag må alle selvstendig næringsdrivende betale forskuddsskatt basert på en tenkt inntekt. Gjøres ikke dette i tide risikerer man å få en skatteregning for hele året. Venstre vil at selvstendig næringsdrivende skal betale skatt basert på faktisk inntekt på lik linje med «vanlige ansatte».
7. Gjennomføre en forenkling og modernisering av aksjeloven hvor «småbedrifter» blir en egen juridisk enhet med langt færre regler og reguleringer enn store bedrifter og aksjeselskap.
8. Styrke SkatteFunn-ordningen og gjeninnføre støtte til ulønnet forskningsinnsats.
Venstre vil gjeninnføre ordningen med støtte til ulønnet forskningsinnsats slik den var under Bondevik II-regjeringen. Denne ble senere lagt på is i påvente av godkjenning av ESA. En slik godkjenning er for lengst på plass, men ordningen ble aldri gjeninnført av Stoltenberg-regjeringen. Slik forskningsinnsats finnes typisk sted i de aller minste bedriftene/enkeltpersonforetakene.
9. Forenkle all innrapportering slik at all statistikk fra bedriften kan leveres på ett sted.
10. Fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger og øke lærlingtilskuddet.
Venstre har gjennom budsjettavtaler med regjeringspartiene fått økt lærlingtilskuddet med 10.000 kroner. Vi vil øke dette med ytterligere 5.000 kroner i 2016.

11. Innføre en KapitalFUNN-ordning som innebærer at det gis et skattefradrag på inntil 20 prosent/500 000 kroner for langsiktige investeringer (minimum 3 år) i nystartede bedrifter. Erfaringer fra Storbritannia viser at 1 av 4 kroner ikke ville blitt investert dersom det ikke var for tilsvarende skatteincentiv der.
12. Innføre en forhåndskvalifisering av investorer, såkalte forretningsengler. Et nystartet selskap som får en sertifisert investor til å gå inn i selskapet, får automatisk stipend som er likt 100 % av investert sum, inntil kr 1,5 millioner.
13. Øke de landsdekkende innovasjonslåneordningene gjennom Innovasjon Norge til 1 mrd. per år.
14. Redusere selskapsskatten til et nivå som er konkurransedyktig sammenlignet med våre naboland.
15. Øke pre-så Kornfondordningen til minimum 100 mill. kroner.
I forbindelse med RNB-2015 fikk Venstre på plass en såkornfondordning for bedrifter i tidlig etableringsfase (pre-såkornfond) med en ramme på 40. mill. kroner. Denne bør økes til minimum 100 mill. kroner i 2016.
16. Innføre EUs forordning om nye kapitalkrav som stimulerer bankene til å yte kreditt til små og mellomstore bedrifter.
Av helt uforståelige årsaker har regjeringen valgt å ta strid/veto mot EU når det gjelder å innføre nye kapitalkrav som sikrer norske småbedrifter like vilkår når det gjelder kreditt/lån som i våre naboland. Dette har Venstre tatt opp med regjeringen flere ganger uten å få noe fornuftig svar.
17. Endre mandat og oppgaver for Innovasjon Norge, Siva og Argentum slik at grønne vekstkraftige bedrifter, gründere og klyngeprogram prioriteres (foran alt annet).
18. Øke avskrivningssatsene.
19. Innføre direkte fradragføring for FoU-kostnader.
20. (Gjen)innføre skattefrie avsetninger i fond for enkeltpersonforetak.
21. Styrke næringsrettet forskning med minimum 250 mill. årlig. Særlig styrke forskningsrådets program for å bringe forskningsresultater fram til markedet, FORNY2020/TTO og BiA – Brukerstyrt innovasjonsarena.
I tillegg bør Norges forskningsråd investere mer i strategiske programmer rettet mot framtidige vekstområder for norsk næringsliv. Slik får vi økt synergieffekt av forskning og «butikk»
22. Etablere en ny tilskuddsordning for innovative offentlige anskaffelser som gir offentlige virksomheter anledning til å søke om ekstraordinære midler for å foreta særlig krevende innovative innkjøp.
DIFI, IN, Helsedirektoratet og andre relevante institusjoner bør utvikle et tilbud til offentlige innkjøpere som setter dem bedre i stand til å vurdere framtidige innovasjonsbehov, planlegge innovasjonsprosesser og foreta innovative anskaffelser.
23. Få på plass et nasjonalt Regelråd slik Stortinget har bestemt i løpet av høsten 2015.
Venstre har fått gjennomslag for at det skal etableres et nasjonalt Regelråd etter svensk suksessmodell. En av hensiktene med Regelrådet er bl.a. sikre at nødvendig utredning og dokumentasjon av økonomiske og administrative konsekvenser ved innføring av nye regler gjennomføres.
24. Styrke SIVAs inkubatorsatsing med minimum 75 mill. kroner årlig.
25. Utarbeide en brukerveiledning for offentlig-privat innovasjonssamarbeid, spesielt tilrettelagt for tjenesteinnovasjon i små- og mellomstore bedrifter.

Skattetabell næringsdrivende vs. lønnstakere 2015									
	Inntekt	Minste- fradrag	Person- fradrag	Skattbar inntekt	Ordinær skatt	Topp- skatt	Trygde- avgift	Netto lønn	Diff.
Lønnsinntekt		89.050	50.400	160.550	43.349	0	24.600	232.052	
Næringsinntekt	300.000	0	50.400	249.600	67.392	0	34.200	198.408	-33.664
Lønnsinntekt		89.050	50.400	250.550	70.349	0	32.800	296.852	
Næringsinntekt	400.000	0	50.400	349.600	94.392	0	45.600	260.008	-36.844
Lønnsinntekt		89.050	50.400	360.550	97.349	0	41.000	361.652	
Næringsinntekt	500.000	0	50.400	449.600	121.392	0	57.000	321.608	-40.044
Lønnsinntekt		89.050	50.400	460.550	124.349	4.451	49.200	422.001	
Næringsinntekt	600.000	0	50.400	549.600	148.392	4.451	68.400	378.758	-43.244